

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט רמי אמיר

המערערים

1. פריג' עבדול רחים
  2. דאר כליל מוסטפא
- ע"י ב"כ עו"ד משה הולנדר

נגד

המשיבות

1. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
  2. הכשרה חברה לביטוח בע"מ
- ע"י ב"כ עוה"ד משה רבי ומשה ממון
- ע"י ב"כ עו"ד דביר דמנד

פסק דין

- 1
- 2 1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופטת בולמש) מיום
- 3 10.6.19 בת"א 61213-03-18, בו קיבל את תביעת המשיבה 1 נגד המערערים ודחה את
- 4 הודעת צד ג' של המערערים נגד המשיבה 2.
- 5

הרקע העובדתי וההליכים המשפטיים

- 6
- 7
- 8 2. ביום 17.2.17 ארעה תאונת דרכים בין רכב פרטי המבוטח אצל המשיבה 1 (להלן: "הפניקס") לבין טרקטור הנהוג בידי המערער 2, עובדו של המערער 1 (להלן: "המערערים" או "הנהג" ו"המעביד" בהתאמה). המשיבה 2 היא חברה לביטוח שביטחה את הטרקטור עבור אחד צרצור סינאן, בעל הטרקטור, שהתיר למערערים את השימוש בטרקטור (להלן: "הכשרה" ו-"צרצור").
- 12
- 13
- 14 3. מלכתחילה הגישה הפניקס תביעה בבית משפט השלום בהרצליה נגד הנהג ונגד הכשרה, כמבטחת שלו, לפיצויים בגין נזקי הרכב שהיה מבוטח אצל הפניקס.
- 15
- 16 הנהג לא התגונן, וביום 17.9.18 ניתן נגדו פסק דין בהיעדר הגנה.
- 17 הכשרה התגוננה, התנהל משפט בין הפניקס לבין הכשרה, נשמעו עדויותיהם של נהג הפניקס ושל החוקר מטעם הכשרה. בסופו של דבר הגיעו צדדים אלו להסכמה, וביום 21.11.18 נדחתה התביעה נגד הכשרה, תוך שניתנה להפניקס רשות לתקן את התביעה ולצרף את המעביד של הנהג ואת צרצור.
- 20

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בו ביום, 21.11.18, הוגש כתב תביעה מתוקן נגד הנהג (למרות שהיה כבר פסק דין תקף נגדו באותה עת – ר.א.), נגד המעביד, ונגד צרצור. בהמשך לכך, ביום 27.11.18 בוטל בהסכמה פסק הדין נגד הנהג. ביום 3.1.19 הגישו הנהג והמעביד כתב הגנה. (במאמר מוסגר אציין, כי צרצור לא הגיש כתב הגנה מעולם, ולמעשה הוא "נזנח" מאותו שלב, אין אליו כל התייחסות אופרטיבית, ואין כל החלטה פורמלית בעניינו עד סוף התיק). ביום 8.1.19 הועבר התיק בהסכמה לבית משפט השלום בכפר סבא (אף שמלכתחילה הייתה לבית המשפט בהרצליה סמכות מקומית מכוח מקום עסקיה של הנתבעת 2 המקורית, הכשרה; ובית המשפט קנה סמכות כבר אז, בעת הגשת התביעה המקורית – ר.א.). ביום 17.1.19 הגישו המערערים – הנהג והמעביד – הודעה לצד ג' נגד הכשרה. וביום 24.1.19 הגישה הכשרה כתב הגנה בהודעת צד ג'.

ביום 17.3.19 התקיים קדם משפט בבית משפט השלום בכפר סבא, ונקבע מועד להוכחות ולסיכומים בע"פ ליום 10.6.19. יש לציין כי המערערים היו נוכחים בקדם המשפט, ומועד דיון ההוכחות היה ידוע להם. בפתח הדיון ביום 10.6.19 הודיע ב"כ המערערים כי מרשיו לא התייצבו, למרות שהם יודעים על הדיון; ובית המשפט החליט להתחיל בדיון ההוכחות ולהשלימו עד תום, ללא דחייה. נהג הפניקס נקרא שוב להעיד, נחקר ע"י ב"כ הפניקס וב"כ המערערים, ואילו ב"כ הכשרה הודיע שאין לו שאלות. בהמשך לכך סיכמו ב"כ הצדדים ובסופו של יום ניתן פסק הדין.

פסק הדין בבית משפט קמא

5. בית משפט השלום קיבל את תביעת הפניקס נגד המערערים, ודחה את הודעת צד ג' שלהם נגד הכשרה.

6. בהתייחס לתביעה העיקרית, הנזיקית, קבע בית המשפט את אופן התרחשות התאונה על יסוד עדותו של נהג הפניקס, שהייתה אמינה עליו, ובהתאם לכך קבע את אחריותם המלאה של המערערים לתאונה. וכיוון שהנזק לא היה במחלוקת – חייב בית המשפט את המערערים במלוא נזקי הפניקס ובהוצאותיה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 19-09-21362 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

7. בהתייחס להודעת צד ג', הביטוחית, הקדים בית המשפט וקבע את העובדות שלא היו במחלוקת, דהיינו שהביטוח שהוצא על ידי הכשרה היה לנהג מעל גיל 21 בעוד שהמערער, 2, הנהג בפועל, היה צעיר באופן משמעותי מגיל זה. השופטת ציינה, כי המערערים טענו שהתכוונו לבטח את הטרקטור לנהיגה של כל נהג, וכי סוכן הביטוח מטעמם התרשל בעניין, אך כי הוא לא הגיע לעדות. לעצם העניין קיבלה השופטת את עמדתה של הכשרה, בגדרה של ההלכה שנפסקה ברע"א 9849/17 פיקאלי נ' הכשרה חברה לביטוח בע"מ (4.6.19) (להלן: "הילכת פיקאלי"), וקבעה שמתקיים כאן סייג המרמה אשר שולל את הכיסוי הביטוחי. השופטת הפנתה לטענתו של ב"כ הפניקס, כי מדובר במרמה לעניין הגיל של המבוטח ולעניין אי-מסירת פרטים לחברת הביטוח; והוסיפה וקבעה, כי במקרה זה מדובר ב"מקרה מובהק שבו עסק מוסר למבטח באופן מכוון מידע בנוגע לגיל במטרה להשיג ביטוח שאינו משקף את הסיכון שנשקף ממנו". לקביעתה של השופטת, "כפי שעלה בדיון אין מדובר בתקלה אקראית חד פעמית או כזו שנבעה מרשלנות, ולא הובא אף בדל של ראיה לנסיבות אשר מצדיקות מתן אפשרות לנהוג...".

טענות הצדדים בערעור

8. מכאן ערעורם של המערערים לפניי. הערעור מכוון לשתי החזיתות – גם ביחס לקבלת תביעתה של הפניקס נד המערערים, וגם ביחס לדחיית הודעת צד ג' של המערערים נגד הכשרה. בהתייחס לתביעת הפניקס – המערערים משיגים אך ורק על ההחלטה בפתח הדיון שלא לדחותו למועד אחר או לאפשר את השלמתו במועד אחר, כך שהמערערים יוכלו להתייצב וליתן את עדותם. בהתייחס להודעת צד ג' – כאן טוען ב"כ המערערים, שחריג המרמה היחידי שנטען בענייננו היה מרמה בתביעת תגמולים לפי סעיף 25 לחוק חוזה הביטוח; וכי חריג זה לא הוכח. ההודעה (של המערערים או של צרצור – ר.א.) לחברת הביטוח (הכשרה) לא הוגשה כראייה בתיק. אף אדם לא העיד בעניין זה. ולכן אין כל בסיס לקביעת מרמה. בית משפט קמא ביסס את פסק דינו על מרמה-כביכול בשלב עשיית הביטוח ובמהלך חיי הביטוח עד לתאונה, בדרך של נהיגה באופן קבוע ושיטתי על ידי נהג צעיר – למרות שהדבר לא נטען בהגנת צד ג' של הכשרה. זאת ועוד, גם חריג המרמה האמור (שחורג מהגנת צד ג') מחייב לפי הילכת פיקאלי תכנון מוקדם וכוונה בשעת כריתת החוזה, ולא די בנהיגה החורגת מתנאי הפוליסה באופן קבוע ומתמשך. דא עקא, שלא הובאו כל ראיות לעניין זה; ולדעת ב"כ המערערים, הנטל הראשוני וגם הסופי בעניין המרמה מוטל על המבטח.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

9. ב"כ הפניקס התנגד לערעור, וביקש לתמוך את פסק דינו של בית משפט קמא בכל הנוגע להפניקס מטעמיו של בית המשפט, תוך הפנייה לכך שהיעדרותם של המערערים מהדיון לא הייתה מתוך שכחה, והיא תואמת את התנהלותם לאורך כל המשפט. מצד שני תומך ב"כ הפניקס בערעור, ככל שהוא מתייחס להודעת צד ג', וסבור כמו ב"כ המערערים שלא מדובר במרמה שהילכת **פיקאלי** חלה עליה.

10. ב"כ הכשרה מבקש לתמוך את פסק דינו של בית משפט קמא על כל חלקיו. לדידו, הכשרה טענה בהגנתה לכל דרכי המרמה האפשריות - גם המרמה נושא הילכת **פיקאלי** (למרות שכתבי הטענות הוגשו בטרם נפסקה הילכת **פיקאלי**); וגם המרמה בהתאם לחוק חוזה הביטוח במסירת עובדות כוזבות לחוקר ולמבטחת בעניין מקרה הביטוח. לדעת ב"כ הכשרה, חריג המרמה שנקבע בהילכת **פיקאלי** (בדעת הרוב של השופטים ברק-ארז ועמית), מתייחס לשימוש ממושך ולא אקראי ברכב בניגוד לתנאי הפוליסה, וכי לא נדרש מחברת הביטוח להוכיח דבר מעבר לכך. אלא שבענייננו אישר ב"כ המערערים שימוש מתמשך ברכב על ידי נהג צעיר מהגיל המותר בפוליסה, ודי בכך. זאת ועוד, הנטל בעניין זה מוטל לפי הילכת **פיקאלי** על המבוטח ולא על חברת הביטוח, משום שמדובר בעניינים שבידיעתם. שנית, בענייננו הוכחה גם המרמה המאוחרת בשלב בירור החבות, כאשר נעשה ניסיון מצד המערערים להסתיר את זהות הנהג ולהימנע ממסירת פרטים, כפי שהעיד נהג הפניקס.

דיון והכרעה

11. אקדים ואומר, כי בדעתי לדחות את הערעור ככל שהוא מתייחס להפניקס ולתביעתה הנזיקית, ולקבל את הערעור ככל שהוא מתייחס להכשרה ולהודעת צד ג' הביטוחית נגדה. להלן יפורטו טעמי לתוצאה זו, ואתייחס לכל אחד ממרכיבי הערעור בנפרד, לפי סדרם.

הערעור נגד הפניקס

12. בית משפט קמא שמע את כל הראיות שהובאו, ואלו התמצו בעדותו של נהג הפניקס. בית המשפט נתן אמון בעדותו של נהג הפניקס, קבע ממצאי עובדה על יסוד עדות זו, וכפועל יוצא מכך קבע את אחריותם של המערערים לתאונה. המערערים אינם תוקפים את עצם מסקנותיו של בית משפט קמא לאור הראיות שהובאו. כל טענתם היא, שראוי ונכון היה לדחות את דיון ההוכחות כולו או לקבוע מועד נדחה להשלמת עדויות, כך שגם המערערים (הנתבעים) יגיעו למתן עדות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

13. אינני רואה כל בסיס לטענה זו של ב"כ המערערים. בצדק החליט בית משפט קמא להתחיל בשמיעת ההוכחות ולסיימה ולעבור לסיכומים, והכל באותו מועד, כפי שנקבע מלכתחילה. ראשית אציין, כי לפי הפרוטוקול בבית משפט קמא – ב"כ המערערים אפילו לא ביקש בעת הדיון כל דחייה, אלא רק ציין בפני בית משפט קמא כי מרשיו לא התייצבו לדיון, למרות שהם יודעים על הדיון ולמרות שתיזכר אותם בעניין, וכי אין לו קשר עימם בעת הדיון. מדוע מלין, אפוא, ב"כ המערערים על כך שבית משפט קמא לא החליט מיוזמתו לדחות את הדיון ולסרבל אותו, כאשר הדבר אף לא התבקש? שנית, הדיון היה כאמור בידיעתם של המערערים, ואין חולק על כך. המערערים הם אלו שבחרו שלא להגיע לדיון. לא ניתן כל טעם מוצדק לאי הגעתם לדיון. בא-כוחם אף לא ידע בעת הדיון מדוע לא התייצבו, וממילא שלא נתן כל טעם כזה. ואילו היום הוא טוען לטעם, שדי בו כשלעצמו כדי לדחות בקשה כזו, אילו היו הדברים מובאים בפני בית משפט קמא. גם אם נקבל את דבריו היום של ב"כ המערערים, שמרשיו נסעו לחו"ל – הרי שהיה עליהם להימנע מכך; ואין זו הצדקה שלא לסיים תיק שהיה קבוע מראש להוכחות ולסיכומים, לאחר שהדבר הודע להם במעמד קדם משפט שנערך קודם לכן. אוסיף ואומר, כי אין בכך פגיעה בעשיית הצדק ובגילוי האמת. יתרה מכך, דווקא דחייה של הדיון הייתה פוגעת בעשיית הצדק במבט על ובהסתכלות על כלל המתדיינים בבתי המשפט. הזמן השיפוטי הוא משאב ציבורי יקר, והוספת מועד נוסף הייתה נוטלת זמן יקר כזה מצדדים אחרים, שאף הם מחכים למשפטם. כמובן שאילו היו נסיבות מיוחדות שמצדיקות זאת, כמו מחלה חס וחלילה או דבר דומה, ניתן וצריך היה להתחשב בכך. ואולם לא הוצג כל טעם כזה בפני בית משפט קמא, ובדיעבד אף ברור שלא היה כל טעם כזה.

14. לפיכך יש לדחות את הערעור ככל שהוא מתייחס להפניקס, ולחייב את המערערים בהוצאות הערעור ובשכ"ט עו"ד בגינן.

הערעור נגד הכשרה

15. נקודת המוצא העובדתית לענייננו היא, שהביטוח שהכשרה הוציאה למבוטח שלה, צרצור, היה ביטוח לנהגים מעל גיל 21 – בעוד שהנהג בתאונה, המערער 2, היה צעיר מגיל זה. לשון אחר, התנאים שנקבעו בפוליסה לא התקיימו בעת אירוע התאונה.

16. מה משמעותה המשפטית של חריגה מסוג זה מתנאי הביטוח? בעבר היו גישות שונות בפסיקה לעניין זה. האם פרושו של דבר שאין כל כיסוי ביטוחי? או שמא מדובר בסיטואציה של החמרת סיכון לפי סעיף 18(ג) לחוק חוזה הביטוח, החמרה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 19-09-21362 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 שתוצאתה היא תגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס בין דמי הביטוח שהיו
- 2 משתלמים לפי המקובל במצב כזה לבין דמי הביטוח המוסכמים?
- 3 שאלה זו קיבלה תשובה בפסק דין הרוב בהילכת **פיקאלי** (השופטים ברק-ארז וגרוסקופף)
- 4 – שעניין לנו בהחמרת סיכון, והדין החל הוא הסדר התגמולים היחסי.
- 5 בצד זאת מורה אותנו חוק חוזה הביטוח, בסעיף 18(ג)(1) שבו, כי על אף ההסדר היחסי –
- 6 יינתן למבטח פטור מוחלט מתשלום תגמולי הביטוח אם לא ניתנה הודעה של המבוטח על
- 7 החמרת הסיכון, והדבר נעשה בכוונת מרמה.
- 8 גם עניין זה, של כוונת מרמה, נדון והוכרע ברוב דעות בהילכת **פיקאלי** (אלא שלעניין זה
- 9 נחלקו השופטים באופן שונה, ודעת הרוב הייתה של השופטים ברק-ארז ועמית). כב'
- 10 השופטת ברק-ארז קבעה, כי כוונת המרמה אינה מתמצית בידיעת בעל הפוליסה על
- 11 החריגה מתנאיה (נהיגה על ידי נהג צעיר), ונדרש "דבר מה נוסף" (סעיף 14 לחוות דעתה).
- 12 וכך, למשל, כאשר מדובר בהתנהלות שגרתית או שיטתית (סעיפים 14, 16, 25, 27 לחוות
- 13 הדעת) – אזי ניתן יהיה לראות בכך אינדיקציה לאותה כוונת מרמה. כב' השופט עמית בחר
- 14 לצרף את דעתו במישור האופרטיבי לעמדת השופטת ברק-ארז בעניין זה של סייג המרמה
- 15 (סעיף 89 לחוות דעתו).
- 16
- 17 17. ואולם מה לרקע המשפטי הזה ולעניין ההליך נושא הערעור כאן?
- 18 בית משפט קמא קבע, על יסוד תשובה של ב"כ המערערים לשאלת בית המשפט (בעמ' 18
- 19 לפרוטוקול מיום 10.6.19), כי הייתה המשכיות בנהיגה קבועה ע"י נהג צעיר, וכי לא מדובר
- 20 בתקלה אקראית וחד פעמית או בכזו שנבעה מרשלנות. ועניין זה שימש בסיס לקביעה, על
- 21 יסוד דעת הרוב בעניין **פיקאלי** (השופטים ברק-ארז ועמית), שאין הצדקה למתן כיסוי
- 22 ביטוחי בשל חריג המרמה.
- 23 ב"כ המערערים השיג על כך בפניי, בטענה של הרחבת חזית. לדבריו, המרמה הנטענת הזו
- 24 כלל לא עלתה בהגנת צד ג', אשר הפנתה בעניין המרמה אך ורק למרמה בתביעת התגמולים,
- 25 דהיינו הכשלת בירור חבות.
- 26 ב"כ הכשרה סבר, כאמור, כי הדברים נטענו בהגנת צד ג', והפנה אותי לסעיף 6 לאותו כתב
- 27 הגנה.
- 28
- 29 18. בחנתי את הדברים, ולדעתי הדין עם ב"כ המערערים בסוגיה זו.
- 30 הגנת צד ג' מעלה טענת מרמה המתייחסת אך ורק לשלב של תביעת התגמולים – העלמת
- 31 עובדות מהמבטח בנוגע למקרה הביטוח ובנוגע לחבות, בכוונת מרמה, לפי סעיף 25 לחוק
- 32 חוזה הביטוח, המפנה לסעיפים 22-24 לחוק. הדברים נטענו במפורש, גם עובדתית וגם
- 33 משפטית, בסעיפים 5 ו-6 להגנת צד ג'. ואולם לא נאמר שם דבר לעניין כוונת המרמה בעת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 חיי חוזה הביטוח, מעשייתו ועד לאירוע התאונתי; ולא נטענה כל טענה לעניין שיטה או
- 2 שגרה של נהיגה על ידי נהג צעיר.
- 3 גם בדיון עצמו לא הייתה כל הסכמה של ב"כ המערערים להרחבת החזית. בית המשפט
- 4 העלה את הנושא מיוזמתו בשלב הסיכומים, לאחר תום ההוכחות. וכאשר ב"כ המערערים
- 5 השיב לעניין זה, הוא טען גם במפורש שאין כל טענה בעניין זה בהגנת צד ג', ולכן העניין לא
- 6 רלוונטי (כך בעמ' 18 שו' 31-32, ובעמ' 19 שו' 9-11).
- 7 לא הייתה, אפוא, כל טענה לכוונת מרמה באי-ההודעה על החמרת הסיכון – היא כוונת
- 8 המרמה האמורה בסעיף 18(ג)(1) לחוק חוזה הביטוח, והיא כוונת המרמה אשר בה דנה
- 9 הילכת פיקאלי. לכן שגה בית משפט קמא, כאשר קבע ממצא ומסקנות בהתבסס על טענה
- 10 שלא נטענה וחרגה מגדר המחלוקת.
- 11 בשולי דברים אלו, לא רק שהקביעה האמורה חרגה מגדר המחלוקת, אלא שלא צריך היה
- 12 גם לצפות מהמערערים להביא ראיות לסתור טענה שאינה בגדר הפלוגתאות במשפט; וזאת
- 13 אפילו בהנחה שיש בהילכת פיקאלי משום קביעה חד-משמעית לעניין נטל הבאת הראיות
- 14 (בהקשר אחרון זה ראו: סעיף 21 לחוות דעתה של כב' השופטת ברק-ארז, וההערה של כב'
- 15 השופט עמית בסעיף 89 לחוות דעתו כי הוא מצרף את דעתו לדעתה בקשר לסייג המרמה
- 16 במישור האופרטיבי גרידא).
- 17
- 18 19. אלא שיש גם לבחון במסגרת הערעור, האם אין זה נכון להחזיק את תוצאת פסק הדין אף
- 19 שלא מטעמיו של בית משפט קמא, כי אם מהטעם הנוסף לו טוען ב"כ הכשרה.
- 20 אליבא דב"כ הכשרה, הוא טען בכתב ההגנה של צד ג' (ועל כך שטען זאת אין חולק),
- 21 שהמערערים ניסו להכשיל במרמה את בירור החבות, כאשר מסרו להכשרה עובדות כוזבות
- 22 והעלימו עובדות בנוגע למקרה הביטוח, ובאופן ספציפי כי דיווחו לה שהנהג המערער
- 23 בתאונה הוא אדם אחר מאשר המערער 2.
- 24 ב"כ הכשרה טען בעיקרי הטענות ובטיעון שבע"פ, כי הדבר הוכח בבית משפט קמא מתוך
- 25 חקירתו הנגדית של נהג הפניקס, ומתוך טופס ההודעה שנמסר להכשרה.
- 26 דא עקא שנהג הפניקס לא אישר זאת בעדותו, ואף העיד ההפך מכך. נהג הפניקס אישר כי
- 27 תחילה לא רצו הנהג (המערער 2) "והבוסים שלו" לתת פרטים ואת הרישיון; ואולם משהוא
- 28 (נהג הפניקס) ובנו דרשו זאת – אז הם נתנו את הרישיון ואת הפרטים (כך בעמ' 16 שו' 2-5
- 29 לפרוטוקול מיום 10.6.19). בהמשך לכך אישר נהג הפניקס, כי אף אחד לא ביקש ממנו
- 30 להגיד שמי שנהג ברכב היה אדם אחר, אף אחד לא ביקש ממנו לשקר, הוא דיווח לחברת
- 31 הביטוח את כל הפרטים עם הרישיון שמסרו לו, ולא ביקשו ממנו לרמות את חברת הביטוח
- 32 השנייה (כך בעמ' 17 שו' 17-23 לפרוטוקול).
- 33 כמו כן, טופס ההודעה לביטוח שנמסר להכשרה – לא הוגש בבית משפט קמא כראייה.
- 34 הנושא עלה, כאשר בעת חקירה ראשית של נהג הפניקס ביקש ב"כ הפניקס מב"כ הכשרה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 21362-09-19 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 להציג טופס הודעה של המערערים, ב"כ המערערים התנגד, והטופס לא הוגש אלא רק
- 2 התאפשר לשאול את נהג הפניקס ביחס אליו (עמ' 14-15 לפרוטוקול). אלא שנהג הפניקס
- 3 נשאל בהמשך לכך על ידי ב"כ הפניקס רק ביחס לפרטי התרחשות התאונה; וב"כ הכשרה
- 4 בחר שלא לחקור אותו כלל בחקירה נגדית.
- 5 ב"כ הכשרה הוסיף וטען בפניי, כי המערערים מנעו ממנו להוכיח את תוכן הודעתם לחברת
- 6 הביטוח בכך שנמנעו מלהתייבב למתן עדות, ולכן סיכלו את זכותו הדיונית לחקור אותם.
- 7 ואולם בכל הכבוד, ב"כ הכשרה יכול היה להוכיח את תוכן ההודעה על ידי הגשתה כמוצג
- 8 הגנה באמצעות מי מעובדי הכשרה שקיבל אותה. דא עקא, שב"כ הכשרה בחר גם הוא שלא
- 9 להביא עדים ולא להציג את ההודעה האמורה.
- 10 איננו יודעים אפוא מה דיווחו המערערים או צרצור לחברת הביטוח הכשרה באותו טופס
- 11 הודעה על קרות מקרה הביטוח; ואין לסמוך על הנחות והשערות שלא הוכחו כדי לבסס
- 12 טענת מרמה בתביעת תגמולים לפי סעיף 25 לחוק חוזה הביטוח.
- 13 אשר על כן, אין להחזיק את תוצאת פסק הדין של בית משפט קמא ביחס להודעת צד ג' גם
- 14 מטעם נוסף זה של מרמה בתביעת תגמולים.
- 15
- 16 20. בשולי פסק דיני זה אבקש להעיר דבר אחד, שיכול היה להיות מתבקש לו התנהל התיק
- 17 באופן אחר.
- 18 לכאורה לא יכולה להיות מחלוקת שמדובר בתיק של החמרת סיכון בשל גיל הנהג, במובן
- 19 זה שהנהג בתאונה (המערער 2) היה צעיר מהגיל המינימלי המותר לנהג לפי הפוליסה. זו
- 20 הייתה כאמור נקודת המוצא עליה עמדתי לעיל, לפי הילכת פיקאלי. ולכן, גם אם לא נטענה
- 21 וגם אם לא הוכחה כוונת מרמה השוללת כל חבות ביטוחית לפי סעיף 18(ג) לחוק חוזה
- 22 הביטוח – עדיין ניתן היה להפחית את התגמולים באופן יחסי לפי ההסדר הקבוע בסעיף
- 23 18(ג) רישא לחוק, דהיינו לפי היחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים לפי המקובל אצל
- 24 המבוטח במצב של סיכון מוגבר כאמור לבין דמי הביטוח המוסכמים.
- 25 ואולם הכשרה לא טענה כל טענה להפחתת תגמולי הביטוח לפי ההסדר היחסי האמור, ולא
- 26 הביאה כל ראיות רלוונטיות לכך.
- 27 לכן אין גם להפחית מחיובה של הכשרה בשיעור המלא.
- 28
- 29 21. אשר על כן, יש בדעתי לקבל את הערעור בעניין הכשרה; יש לבטל את פסק דינו של בית
- 30 משפט קמא הדוחה את הודעת צד ג', ואת החיוב בהוצאות ובשכ"ט עו"ד בשל כך; ויש
- 31 לחייב את הכשרה לשלם למערערים את כל חובם הפסוק להפניקס לפי פסק הדין של בית
- 32 משפט קמא, לרבות החיוב בהוצאות ובשכ"ט עו"ד.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 19-09-21362 עבדול רחים ואח' נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

כיוון שהוצהר בפניי שהמערערים טרם שילמו את חובם הפסוק להפניקס (התובעת) – יש להורות כי הכשרה תשלם להפניקס בנעלי המערערים את כל החוב הפסוק של המערערים כלפי הפניקס, וזאת תוך 30 יום מהיום. בנוסף יש לחייב את הכשרה בהוצאות המערערים בערעור נגדה – ואולם אין לחייבה בהוצאות הערעור בהם ראיתי לחייב את המערערים כלפי הפניקס, משום שהכשרה לא תמכה בערעור של המערערים נגד הפניקס, ולא מנעה מהמערערים לחזור בהם מהערעור נגד הפניקס ללא הוצאות.

סוף דבר

22. על יסוד כל האמור לעיל אני מורה כדלקמן:

א. הערעור של המערערים נגד הפניקס נדחה, והמערערים ישלמו להפניקס את הוצאות הערעור ושכ"ט עו"ד בגינו בסך כולל של 20,000 ₪. ככל שהמערערים לא יעשו כן תוך 15 יום מהיום, תוכל הפניקס לפנות בבקשה למימוש הערבון להוצאות.

ב. הערעור של המערערים נגד הכשרה מתקבל, במובן זה שפסק הדין בהודעת צד ג' יבוטל (לרבות החיוב של המערערים בהוצאות ושכ"ט עו"ד כלפי הכשרה); הודעת צד ג' מתקבלת בזאת; והכשרה תשלם להפניקס בנעלי המערערים תוך 30 יום מהיום את כל חובם הפסוק של המערערים כלפי הפניקס לפי פסק הדין של בית משפט קמא.

בנוסף, הכשרה תשלם למערערים את הוצאות הערעור ושכ"ט עו"ד בגינו בסך כולל של 20,000 ₪, וזאת תוך 30 יום מהיום לידי ב"כ המערערים.

המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ב' סיוון תש"פ, 25 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

רמי אמיר, שופט